

Universitatea Tehnică a Moldovei

**RĂSPUNDEREA PENTRU TORTURĂ,
TRATAMENTUL INUMAN SAU
DEGRADANT ÎN TEORIA ȘI PRACTICA
DREPTULUI PENAL**

**Student: Volnițchi Veaceslav
Coordonator: Catan Victor**

Chișinău, 2023

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	11
INTRODUCERE	12
1 STUDIU ȘTIINȚIFIC ȘI NORMATIV PRIVIND INFRAȚIUNELE DE TORTURA, TRATAMENT INUMAN SAU DEGRADANT	14
1.1 Analiza științifică a doctrinelor naționale și străine cu privire la infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant.....	14
1.2 Evoluția incriminării, natura juridică și fundamentarea criminalizării torturii, tratamentul inuman sau degradant.....	19
1.3 Caracteristica juridico-penală a infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant prin prisma legislației Republicii Moldova și a Uniunii Europene.....	24
1.4 Concluzii Capitolul 1.....	27
2 ELEMENTE CONSTITUTIVE ALE INFRAȚIUNILOR ȘI A CIRCUMSTANȚELOR AGRAVANTE DE TORTURĂ, TRATAMENT INUMAN SAU DEGRADANT.....	28
2.1 Obiectul infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant.....	28
2.2 Latura obiectivă a infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant.....	39
2.3 Latura subiectivă a infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant.....	42
2.4 Subiectul infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant.....	46
2.6 Concluzii Capitolul 2.....	52
3 EXAMINAREA PRACTICII JUDICIARE A CURȚII EUROPENE PENTRU DREPTURILE OMULUI PE CAUZELE DE TORTURĂ, TRATAMENT INUMAN SAU DEGRADANT.....	54
3.1 Caracteristica practicii judiciare a CtEDO pe cauzele de tortură, tratament inuman sau degradant.....	54
3.2 Particularitățile cauzelor judiciare de tortură, tratament inuman sau degradant, examinate de către CtEDO față de Republica Moldova.....	59
3.3 Concluzii capitolul 3.....	65

4 ASPECTE PRACTICE PRIVIND EXAMINAREA UNUI CAZ PENAL DE TORTURĂ, TRATAMENT INUMAN SAU DEGRADANT.....	66
CONCLUZII	ȘI
RECOMANDĂRI.....	77
BIBLIOGRFAIE.....	79

ADNOTARE

Numele, prenumele: Volnițchi Veaceslav

Titlu: *Răspunderea pentru tortură, tratamentul inuman sau degradant în teoria și practica dreptului penal*

Structura lucrării: introducere, 4 capitole, concluzii și recomandări, bibliografie.

Cuvinte cheie: tortură, răspundere, tratament inuman, drept penal.

Scopul lucrării: presupune cercetarea aprofundată a infracțiunii privind tortura, tratament inumat sau degradant prin prisma aspectelor teoretice și practice, astfel fiind analizate considerațiile diverșilor doctrinari din țară dar și de peste hotare, precum și normele juridice stipulate în actele normative naționale și internaționale.

Obiectivele generale: identificarea reglementărilor actelor normative naționale și internaționale în domeniul infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant; analiza doctrinei naționale și străine cu privire la infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant; determinarea elementelor constitutive ale infracțiunilor și a circumstanțelor agravante de tortură, tratament inuman sau degradant; examinarea practicii judiciare a Curții Europene pentru drepturile omului pe cauzele de tortură, tratament inuman sau degradant; stabilirea concluziilor și recomandărilor finale

Metodele aplicate la elaborarea lucrării: *metoda teoretică*, prin care s-a dezvoltat conceptul de tortură, tratament inuman sau degradant; *metoda analizei, deducției și investigației științifice* - prin care s-au conturat toate aspectele doctrinare și legislative ale răspunderii pentru infracțiunile pentru tortură, tratament inuman sau degradant; *metoda comparativă* - prin care s-a efectuat o comparație între informația analizată de doctrinarii Republicii Moldova și cei din țări străine, precum și legislația autohtonă și cea internațională în subiectul descris.

Rezultatul concret obținut: în urma elaborării cercetării științifice în domeniul răspunderii pentru tortură, tratamentul inuman sau degradant în teoria și practica dreptului penal a fost intitulată o lucrare unică în această tematică, cu o examinare aprofundată a tuturor elementelor esențiale, precum și un șir de relatări ce pot servi exemplu pentru o viitoare analiză, sau drept sursă în alte domenii, altele decât dreptul.

ANNOTATION

Last name, first name: Volnițchi Veaceslav

Titlu: *Liability for torture, inhuman or degrading treatment in the theory and practice of criminal law*

Structure of the paper: introduction, 4 chapters, conclusions and recommendations, bibliography.

Keywords: torture, liability, inhumane treatment, criminal law.

The purpose of the thesis: involves the in-depth investigation of the crime of torture, inhuman or degrading treatment through the prism of theoretical and practical aspects, thus analyzing the considerations of various doctrinaires in the country but also from abroad, as well as the legal norms stipulated in national and international normative acts.

General objectives: identifying the regulations of national and international normative acts in the field of crimes of torture, inhuman or degrading treatment; analysis of the national and foreign doctrine regarding the crimes of torture, inhuman or degrading treatment; determining the constitutive elements of crimes and the aggravating circumstances of torture, inhuman or degrading treatment; examining the judicial practice of the European Court of Human Rights on cases of torture, inhuman or degrading treatment; establishing conclusions and final recommendations

Methods applied for the elaboration of the thesis: the theoretical method, through which the concept of torture, inhuman or degrading treatment was developed; the method of analysis, deduction and scientific investigation - through which all the doctrinal and legislative aspects of liability for crimes of torture, inhuman or degrading treatment were outlined; the comparative method - through which a comparison was made between the information analyzed by the doctrines of the Republic of Moldova and those from foreign countries, as well as the indigenous and international legislation in the described subject.

The actual result obtained: following the development of scientific research in the field of liability for torture, inhuman or degrading treatment in the theory and practice of criminal law, a unique work on this topic was titled, with an in-depth examination of all the essential elements, as well as a series of accounts that can serve as an example for future analysis, or as a source in fields other than law.

INTRODUCERE

Încadrarea lucrării într-un domeniu tematic. Cercetarea dată se încadrează în domeniul dreptului penal și dreptului procesual penal, deoarece analizează amănunțit răspunderea pentru tortură, tratament inuman sau degradant.

Actualitatea temei abordate. Tortura este una dintre cele mai grave încălcări ale drepturilor omului, provocând o mare îngrijorare comunității mondiale, ce reprezintă un pericol public - deoarece încalcă sănătatea, psihicul și viața unei persoane protejate de legea penală. Mai mult, infracțiunile de tortură aduc atingere intereselor societății și ale statului, reducând nivelul de încredere și respect al cetățenilor față de organele statului, ai căror funcționari sunt implicați în săvârșirea de torturi și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante.

Folosirea violenței și a torturii în Republica Moldova este evidențiată de diverse surse, inclusiv statistici oficiale, informații cu privire la măsurile luate de republică în vederea punerii în aplicare a prevederilor Convenției împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane și degradante, rapoarte din mass-media, precum și rezultatele monitorizării de către internațional și intern. organizații pentru drepturile omului. În conformitate cu concluziile studiilor de monitorizare, folosirea torturii este efectuată în principal de către oamenii legii în primele ore de detenție și verificarea înainte de judecată a declarațiilor și raportărilor de infracțiuni.

Obiectul de studiu îl constituie investigarea amplă a răspunderii pentru tortură, tratament inuman și degradant în Republica Moldova, prin prisma aspectelor teoretice, științifice și practice. Examinând aspectele diferențiate ale acestui conținut, considerăm esențial să relatăm importanța prevenirii dar și a răspunderii pentru infracțiunile săfârșite cu tortură, tratament inuman sau degradant.

Scopul lucrării date presupune cercetarea aprofundată a infracțiunii privind tortura, tratament inuman sau degradant prin prisma aspectelor teoretice și practice, astfel fiind analizate considerațiile diverșilor doctrinari din țară dar și de peste hotare, precum și normele juridice stipulate în actele normative naționale și internaționale.

Gradul de noutate a temei analizate, poate servi drept temei pentru un studiu ulterior, mai desfășurat, a mecanismului răspunderii pentru infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant, sau poate servi ca suport pentru examinarea multilaterală a procesului în cauză.

Obiectivele generale ale lucrării. Pentru efectuarea unei cercetări eficiente a răspunderii pentru infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant, au fost stabilite anumite obiective:

- *identificarea reglementărilor actelor normative naționale și internaționale în domeniul infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant;*
- *analiza doctrinei naționale și străine cu privire la infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant;*
- *determinarea elementelor constitutive ale infracțiunilor și a circumstanțelor agravante de tortură, tratament inuman sau degradant;*
- *examinarea practicii judiciare a Curții Europene pentru drepturile omului pe cauzele de tortură, tratament inuman sau degradant;*
- *stabilirea concluziilor și recomandărilor finale.*

Metodologia de cercetare folosită. Pentru examinarea răspunderii pentru infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant s-a folosit: *metoda teoretică*, prin care s-a dezvoltat conceptul de tortură, tratament inuman sau degradant; *metoda analizei, deducției și investigației științifice* - prin care s-au conturat toate aspectele doctrinare și legislative ale răspunderii pentru infracțiunile pentru tortură, tratament inuman sau degradant; *metoda comparativă* - prin care s-a efectuat o comparație între informația analizată de doctrinarii Republicii Moldova și cei din țări străine, precum și legislația autohtonă și cea internațională în subiectul descris.

Structura lucrării. Cercetarea dată este elaborată în conformitate cu cerințele pentru așa tip de lucrări, cu scopul și obiectivele propuse, și este alcătuită din: adnotare în 2 limbi, lista abrevierilor, introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie.

Capitolul 1. *”Studiu științific și normativ privind infracțiunile de tortură, tratament inuman și degradant”*, este dedicat analizei științifice a lucrărilor doctrinarilor autohtoni și străini în domeniul vizat. Tot în cadrul capitolului dat, este efectuată o cercetare a reglementărilor juridice naționale și internaționale ce vizează lucrarea supusă cercetării.

Capitolul 2. *”Elementele constitutive ale infracțiunilor și a circumstanțelor agravante de tortură, tratament inuman sau degradant”*. În acest capitol sunt discutate toate elementele constitutive ale infracțiunilor de tortură, tratament inuman, sau degradant: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, latura subiectivă, subiectul infracțiunii, precum și circumstanțele agravante ale infracțiunii de tortură, tratament inuman sau degradant.

Capitolul 3. *”Examinarea practicii judiciare a Curții Europene pentru drepturile omului pe cauzele de tortură, tratament inuman sau degradant”*. Pentru a avea o analiza complexă a răspunderii pentru infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant, a fost necesar efectuarea analizei caracteristicii practicii CEDO pe cauzele de tortură, tratament inuman sau degradant, precum și particularitățile cauzelor judiciare de tortură, tratament inuman sau degradant examinate de către CEDO față de Republica Moldova.

Capitolul 4. "Aspecte practice privind examinarea unui caz penal de tortură, tratament inuman sau degradant". Acest capitol vizează aspectul practic al lucrării reieșind din subiectul de bază.

BIBLIOGRAFIE

ACTE LEGISLATIVE ȘI NORMATIVE

- 1 Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 1 din 18. 08. 1994.
- 2 Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985 din 18.04.2009. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 72-74 din 14.04.2009.
- 3 Codul de procedură penală a Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 248-251 din 05.11.2013.
- 4 Legea Republicii Moldova privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, nr. 137 din 29.07.2016. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 618 din 09.09.2016.
- 5 Legea Republicii Moldova cu privire la asigurarea egalității, nr.121 din 25.05.2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.103 din 25.05.2012,
- 6 Legea Republicii Moldova cu privire la sistemul administrației penitenciare, nr. 300 din 21.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 48-57 din 16.02.2018.
- 7 Legea Republicii Moldova privind activitatea particulară de detectiv și de pază, nr.283 din 04.07.2003. În: Monitorul oficial al Republicii Moldova, nr, 200-203 din 19.09.2003.
- 8 Legea Republicii Moldova cu privire la gărzile populare, nr. 1101 din 06.02.1997. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 232 din 10.04.1997.
- 9 Legea Republicii Moldova privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă, nr. 130 din 08.06.2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr, 222-227 din 26.10.2012.
- 10 Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022, nr. 89 din 24.05.2018. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 295 din 10.08.2018.

CĂRȚI ȘI PUBLICAȚII MONOGRAFICE TIPĂRITE

...un autor, doi autori, trei autori

- 11 AVRAM, M., POPOVICI, T., COBISNEANU, V. *Cercetarea infracțiunilor contra persoanelor*. Chișinău: Arc, 2014. 236 p. ISBN 9975-9707-2
- 12 BECCARIA, C. *Despre infracțiuni și pedepse*. București: Rosseti, 2001, p. 121.
- 13 BOTNARU, S., ȘAVCA, A., GRAMA, M. *Drept penal. Partea generală*. Chișinău: Cartier, 2005. 624 p. ISBN/ISSN: 978-606-27-1711
- 14 BORODAC, A., GHERMAN, M. *Calificarea infracțiunilor*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2006. 321 p. ISBN 973-9435-05-X-2
- 15 BORODAC, A. *Drept penal. Partea generala*. Chișinău: Știința, 1994. 137 p. ISBN 973-94-05-X-2
- 16 BORODAC, A. *Manual de drept penal. Partea specială*. Chișinău: Știința, 1996. 202 p.
- 17 BORODAC, A. *Drept penal. Calificarea infracțiunilor*. Chișinău: Știința, 1996. 538 p. ISBN: 978-606-27-1711
- 18 BORODAC, A. *Manual de drept penal. Partea Specială*. Chișinău: Centrală, 2004. 448 p. ISBN 9975-9707-2
- 19 BORODAC, A. *Manual de drept penal. Partea generală*. Chișinău: Știința, 2005. 238 p. ISBN

973-9435-05-X-2

20 BÎRSAN C. *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole. V. I. Drepturi și libertăți*. București: All Beck 2005, 205 p.

- 21 BRÂNZĂ, S. *Infracțiuni contra vieții, sănătății, libertății și demnității persoanei*. Chișinău: USM, 1999. 214 p. ISBN 9975-9707-2
- 22 BRÎNZA, S., STATI, V. *Drept Penal. Partea Specială*. Chișinău: 2011. 236 p. ISBN:9785392199709
- 23 BRÂNZĂ, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea specială*. Chișinău: Centrală, 2015. 527 p. ISBN/ISSN: 978-606-27-1711
- 24 COSTACHE, GH. *Statul de drept. Între teorie și realitate*. Chișinău. 2000. 246 p. ISBN/ISSN: 978-606-27-1711
- 25 CHARRIER, J. L., CHIRIAC, A. *Codul convenției europene a drepturilor omului*. Strasbourg: Council of Europe Publications, 2020.
- 26 DOBRINOIU, V. *Drept penal. Partea specială*. București: Lumina Lex, 2000. 238 p. ISBN 9975-9707-2
- 27 MARIȚ, A. *Drept penal, partea generală*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2002. 126 p.
- 28 MOLDOVAN, A. *Drept penal. Partea generală*. Brașov: Lux Libris, 2009. 414 p. ISBN 973-9435-05-X-2
- 29 UNGUREANU, A. *Drept penal român. Partea generală*. București: Lumina Lex, 1995. 137 p.
- 30 НИКИФОРОВ, А. С. *Юридическое лицо как субъект преступления и уголовной ответственности*. Москва: Учебник для вузов, 2002. 231 с.
- 31 КРУГЛИКОВ, Л.Л. *Уголовное право России*. Москва: Учебник для вузов. 2004. 213 с. ISBN: 978-5-476-00602-2
- 32 СЕРЕБРЕННИКОВОЙ, А.В. *Уголовный кодекс ФРГ*. Москва: Зерцало, 2000. 126 с. ISBN:9785392199709
- 33 ГАУХМАН, Л. Д., *Квалификация преступлений: закон, теория, практика*. 2 издание переработанное и дополнено. Москва: Центр, 2003. 124 с. ISBN: 978-5-476-00602-2
-mai mult de trei autori**
- 34 BRÎNZA, S., ULIANOVSKI, X., STATI, V. și alții. *Drept penal. Partea Specială*. Chișinău: Cartier, 2005. 804 p.
- 35 BASARAB, M., PAȘCA, V., MATEUȚ, Gh. ș.a. *Codul penal comentat. Vol.I: Partea Generală*. București: Hamangiu, 2007, p. 100
- 36 BRÂNZĂ, S., ULIANOVSKI X., STATI V., ȚURCANU I., GROSU V. *Drept Penal. V. II*, Chișinău: Cartier Juridic, 2012. 412 p.
- 37 POALELUNGI, M. ș.a. *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu asupra hotărârilor CtEDO vs Republica Moldova*. Chișinău, 2017, p. 49.
- 38 NISTOREANU, Gh., DOBRINOIU, V. ș. a. *Drept Penal. Partea Generală*. București: Europa Nova, 1999, p.161.
- 39 GRAMA, M., BOTNARU, S., ȘAVGA, A., GROSU, V. *Drept Penal. Partea general. V. I*. Chișinău 2012, p.180.
- 40 LOBER, J., STIPPE, L. J., EȘANU, A. ș.a. *Recomandări metodologice pentru investigarea eficientă a infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant*. Chișinău: Imprint Star, 2014.p.30-31
- ARTICOLE ÎN PUBLICAȚII SERIALE**
- din reviste**
- 41 ANTONIU, G. Ocrotirea penală a vieții persoanei. În: *Revista de Drept Penal*. 2002, nr. 1. ISSN: 1223-0790

- 42 BARGAN, E. *Inadmisibilitatea torturii în activitatea de cercetare și descoperire a infracțiunilor*. În: Științe socioumane, 2012, nr.1 pp. 89-92
- 43 BOLOGAN-HOLBAN, A. *Cercetarea legală privind cazurile de tortură sau de tratament inuman și degradant*. În: Studia Universitatis Moldaviae, nr. 2 (23) 2009, pp. 116-119. [ISSN: 2345-1017](#)
- 44 BOLOCAN, A., MOLOȘAG, N., DORONCEANU, O. *Apărarea victimelor torturii, relexor tratamente sau ale tratamentului degradant*. În: Științe socioumane, 2013.
- 45 BUZA, N. *Supunerea la tortură sau tratament inumane- modalități ale elementului material al infracțiunilor prevăzute la al.(10) art. 137 CP RM*. În: Studia Universitatis Moldaviae, nr. 8 (48) 2011, pp. 20-25. [ISSN 2345-1017](#)
- 46 TODOS, V. *Impactul negativ al fenomenului de tortură și a altor tratamente crude, inumane sau degradante într-un stat democratic*. În: *Anale științifice ale Universității de stat "Bogdan Petricescu Hajdău"* din Cahul, nr. 6, 2010. pp 199-203. [ISSN 1875-2170](#)
- 47 OSIPOV, V., R. COJOCARU. *Noțiunea de tortură tratament inuman și degradant, pedeapsa inumană sau degradantă în jurisprudența CEDO*. În: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 43-45. [ISSN 1811-0770](#)
- 48 URUSU, D. *Aspecte teoretice și practice privind scopul infracțiunii de tortură art. (166¹ al. (3) CP RM)*. În: *Revista Națională de Drept*, nr. 6, 2016. pp. 25-29. [ISSN 1811-0770](#)
- 49 URUSU, D. *Motivul infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant (166¹ al. (3) CPRM)*. În: *Revista Națională de Drept*, nr. 7, 2016. pp. 26-30
- 50 URUSU, D. *Reconceptualizarea incriminării torturii, tratamentului inuman sau degradant prin Legea nr.252 din 08.11.2012*. În: *Revista științifică a Universității de Stat din Moldova „Studia Universitatis Moldaviae”*. Seria „Științe sociale”, 2016, nr.3, p.102-108
- 51 URUSU, D. *Conținutul obiectului juridic al infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant* În: *Revista Națională de Drept*, nr. 8, 2016.
- 52 TOPOREȚ, N., VICOL, A., SAVCIUC, V., PĂDURE, A. *Tortura fizică continuă să se aplice*. În: *Revista științifico-practică "Info-Med"*, nr. 1 (29), pp. 39-43, 2017 ISSN 1810-3936
- 53 DONOS, V. *Responsabilitatea statului pentru prevenirea și pedepsirea actelor de tortură*. În: *Supremația Dreptului*, nr. 2, 2020. pp. 32-36. [ISSN 2345-1971](#)
- 54 FRUNZĂ, IU., STEFU, L. *Tortura, tratamente inumane sau degradante: instrumente în materie*. În: *Supremația Dreptului*, nr. 2, 2020, pp. 48-54.
- 55 JENUNCHI, E. *Delimitarea subiectului infracțiunii de tortură, tratament inuman sau degradant de subiectul infracțiunii de constrângere de a face declarații*. În: *Supremația Dreptului*, nr. 2, 2020, pp. 77-81 [ISSN 2345-1971](#)
- 56 БЕСЕЛИЯ, Э. *Концептуальные подходы по предотвращению пыток и других жестоких бесчеловечных или унижающих достоинства видов обращения и наказания в Грузии*. 2013. В: *Вестник Института законодательства Республики Казахстан*. № 1-2 (29-30) 2013. с. 224-233

CONTRIBUȚII ÎN PUBLICAȚII SERIALE TIPĂRITE ... din materialele simpozionelor, conferințelor

- 57 BOLOCAN, A. *Aspecte juridice naționale și internaționale privind tortura, tratamentul inuman și tratamentul degradant: Autoreferat al tezei de doctor în drept*. Chișinău, 2011. 30 p.
- 58 COVALCIUC, I. *Tortura, tratamentul inuman sau degradant – evoluția normativă a reglementărilor cu privire la subiectul infracțiunii*. În: *Conferința "Infracțiunea-Răspundere penală – Pedeapsa. Drept și Criminologie"*. Chișinău, 25-26 martie 2021, pp. 378-388.

- 59 URSU, D. Fundamentarea criminalizării torturii, tratamentului inuman sau degradant drept infracțiuni contra demnității umane. În: Rezumatele comunicărilor prezentate la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” (Chișinău, 28-29 septembrie 2016). Seria „Științe socioumanistice”. Chișinău: CEP USM, 2016, p.198-202.
- 60 ЧОБАНЯН, Р.С. Пытка – есть ли основание для ее реализации? В: *Уголовное право: Стратегия развития в XXI веке*. Материалы 4-й Международной научно-практической конференции 25-26 января 2007 г. Москва: МГЮА, 2007, с.330-332.

TIPURI SPECIALE DE DOCUMENTE

- 61 Codul penal al României din 17.07.2009. În: Monitorul Oficial al României, nr.510 din 2009. [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/109855>
- 62 Codul penal al Federației Ruse din 13.06.1996 cu modificările din 2022 [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://play.google.com/store/apps/details?id=kpd.lawuk&hl=ro&gl=US>
- 63 Codul penal al Germaniei [accesat 16.03.2023] Disponibil: <https://codexpenal.just.ro/downloads/Cod-Penal-Germania-RO.pdf>
- 64 Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04.11.1950.
- 65 Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 10 decembrie 1984.
- 66 Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 10.12.1984.
- 67 Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante din 26.11.1987.
- 68 Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10.12.1948.
- 69 Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966.
- 70 Regulamentul Ministerului Sănătății de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale nr. 199 din 27.06.2003.

SURSE WEB

- 71 Cauza Corsacov vs Moldovei, hotărâre din 04.04.2006, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/>
- 72 Cauza Ilașcu și alții vs Moldovei și Rusiei, hotărâre din 08. 07. 2004, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 73 Cauza Selmouni vs Franței, 28.07.1999, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 74 Cauza Rooman vs Belgia, hotărâre din 18.07.17, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 75 Cauza Kokkinakis contra Greciei, hotărâre din 25.05.1993[accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 76 Cauza Savițchi vs Republica Moldova, hotărâre din 17.09.2008, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 77 Cauza Șarban vs Republica Moldova, hotărâre din 04.01.2006 [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 78 Cauza Zherdev vs Ucraina, hotărâre din 27.04.2017
- 79 Cauza Gorobeț vs Republicii Moldova, hotărâre din 11.10.2011
- 80 Cauza Colibaba vs Republica Moldova, hotărâre din 23.10.2007, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 81 Cauza Aydin contra Turciei, hotărâre din 25. 09.1997

- 82 Cauza Levinga și alții vs Republicii Moldova, hotărâre din 19.12.2003, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 83 Cauza Buzilov vs Republica Moldova, hotărâre din 23.09.2009
- 84 Cauza Colibaba vs Moldovei, hotărâre din 23.10.2007, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int>
- 85 Cauza Vladimir Romanov vs Rusia, hotărâre din 24.07.2008
- 86 Decizia CSJ din 30.06.2014, Dosarul nr. 4-1ril-3/2014, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_interes_lege.php?id=4
- 87 Sentința Judecătorei Fălești, din 27.02.15 [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: https://jbl.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php
- 88 Sentința Judecătorei sec. Botanica, mun. Chișinău, din 09.11.2015, Dosarul nr. 1-774/2014, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: https://jc.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php
- 89 Sentința Judecătorei or. Telenești, din 12.01.18, Dosarul nr. 1-158/2018 (38-1-7786-07072017), [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: https://jor.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php
- 90 Sentința Judecătorei or. Telenești, 25.11. 2016, Dosarul nr.1-205/16, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: https://jor.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php
- 91 Sentința Judecătorei Cahul din 15.06.17, https://jch.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php.
- 92 Sentința Judecătorei Fălești din 04.02.2016. [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: http://www.jfl.instante.justice.md/ro/hot?data_deciziei=&nr_dosar=&denumire_dosar=166&tip_dosar=penal
- 93 Statisticile fenomenului torturii anul 2017, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <http://www.procuratura.md/md/news/1211/1/7420/>
- 94 Strategia de dezvoltare a sistemului penitenciar pentru anii 2016-2020, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: http://www.justice.gov.md/public/files/transparenta_in_procesul_decizional/coordonare/2016/aprilie/Strategia_de_Dezvoltare_a_Serviciului_Penitenciar_din_Republica_Moldova_2016_-_2020_v180416_SD_CV.PDF
- 95 DEX [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://dexonline.ro/definitie/a%20umili>
- 96 Raportul CPT, asupra vizitei sale efectuate în Republica Moldova din 14-25. 09.2017, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://rm.coe.int/16806975da>
- 97 Răspunsul Guvernului asupra raportului întocmit de CPT, [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://rm.coe.int/16806fdf66>
- 98 REIDY, A. Ghid privind punerea în aplicare a art.3 al CEDO, Chișinău, 2003. [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: https://old.ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/interz_torturii.pdf
- 99 REIDY, A. Manual privind drepturile omului. [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: https://old.ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/interz_torturii.pdf
- 100 VIERU, V. Tortura și tratamentul inuman sau degradant. [accesat 20 martie 2023]. Disponibil: <https://newsmaker.md/ro/de-ce-moldova-pierde-la-cedo-opt-istorii-reprezentative/>